

Diarienummer: KS.2018.102

Datum: 2018-04-15

Kommunchef Björn Järbur

E-post: bjorn.jarbur@ale.se

Kommunstyrelsen

Omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun (OPF)

2014 infördes nya bestämmelser för förtroendevaldas pension. Förändringen utgick från att livsinkomstprincipen och arbetslinjen var utgångspunkter för utformningen. Bestämmelserna underlättar och möjliggör för förtroendevalda att förena arbetsliv och uppdrag och därmed har bestämmelserna i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, landsting och regioner, liksom för anställda på arbetsmarknaden i övrigt.

Beslutet 2014 hade regler om övergång från det gamla systemet PBF. För att välja behövde respektive förtroendevald göra ett val senast den 1 april 2015. Kommunikationen runt detta har inte nått fram, nya politiker kan tillkomma och principen om förval har inte tillämpats. Förvaltningen föreslår därför att tidsbegränsningen för att göra val av pensionssystem tas bort.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att revidera bestämmelserna antagna av kommunfullmäktige 1 september 2014 om omställningsstöd för förtroendevalda i Ale kommun (OPF) i enlighet med bilagt förslag

Björn Järbur
Kommunchef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2018-04-15
- Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun (OPF) antagna av KF 2014-09-01
- Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun (OPF)

Ärendet expedieras efter beslut till:

För vidare hantering

HR- chef
Pensionshandläggare

För kännedom
Förvaltningsledningen

Bakgrund

OPF-KL är utformat för att tillämpas på förtroendevalda som nyttillträder ett uppdrag efter valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller i vissa delar även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte har omfattats av PBF, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda. OPF-KL ersätter tidigare pensionsbestämmelser

Bestämmelserna är helt nya, vilket innebär att de inte innehåller samma förmåner som i tidigare PBF, PRF-KL eller äldre bestämmelser/reglementen för förtroendevalda.

OPF-KL är indelat i omställningsstöd och pensionsbestämmelser.

OPF-KL är utformat för tillämpning hos respektive kommun och region/landsting. För att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna.

Innehållet är bl. a. en följd av att livsinkomstprincipen och arbetslinjen har tjänat som utgångspunkter för utformningen. Bestämmelserna ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och därmed har bestämmelserna i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, landsting och regioner, liksom för anställda på arbetsmarknaden i övrigt

Kommunfullmäktige antog 1 september 2014 reglerna, inklusive övergångsbestämmelser som ger förtroendevald möjlighet att välja att gå från PBF till OPF. Förutsättningen var att val av pensionsvillkor skulle ske innan den 1 april 2015. Övergångsbestämmelserna i sin helhet lyder:

4 kap. Övergångsbestämmelser

1 § Ikraftträdande m.m.

3 kap 3-9 §§ träder för ledamöter och ersättare i kommunfullmäktiges i kraft den 15 oktober 2014, för ledamöter och ersättare i nämnder den dag nyvalda nämnders mandatperiod inleds om detta sker under 2014 och i övrigt den 1 januari 2015.

Övriga delar av dessa bestämmelser (OPF) träder i kraft den 15 oktober 2014.

2 § Äldre bestämmelser

Vid ikraftträdandet upphör nu gällande omställnings- och pensionsbestämmelser att gälla.

PBF, PRF-KL eller andra omställnings- eller pensionsbestämmelser ska dock fortsätta att tillämpas på de förtroendevalda som vid ikraftträdandet omfattas av dessa, om inte annat överenskommes med stöd av 3 §.

3 § Övergång från PBF

Pensionsmyndigheten får före den 1 september 2015 träffa en överenskommelse med förtroendevald att dessa bestämmelser (OPF) ska gälla för den förtroendevalde i stället för PBF, om den förtroendevalde omfattas av PBF

och den 1 januari 2015 innehar uppdrag med en sysselsättningsgrad om sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Överenskommelsen ska innebära att den förtroendevalde har rättigheter enligt dessa bestämmelser (OPF) i stället för enligt PBF, men att förmåner enligt dessa bestämmelser (OPF) ska beräknas retroaktivt för de tider den förtroendevalde har omfattats av PBF.

Förtroendevald som önskar övergå från PBF till dessa bestämmelser (OPF) ska göra en skriftlig framställning om en sådan övergång till pensionsmyndigheten senast den 1 april 2015.

För den enskilde är det från tid

Ekonomisk bedömning/konsekvens

Förslaget bedöms inte leda till några ekonomiska konsekvenser.

Förvaltningens bedömning och motivering

För den enskilde är det från tid till annan svårt att avgöra vilket pensionssystem som är mest fördelaktigt. Enligt SKL ¹⁾ är det vanligaste på svensk arbetsmarknad att man inte har några övergångsbestämmelser.

PBF och OPF-KL är två i grunden olika system. Ett förmånsbestämt system och ett avgiftsbestämt system har få gemensamma beröringspunkter och beräknar pensionen på olika sätt. Det medför bland annat att det är mycket osäkert och komplicerat att kunna ombänderta tidigare intjänande i PBF (eller tidigare pensionsystem) och föra över intjänandet till OPF-KL. Att avbryta ett intjänande i enlighet med PBF och påbörja ett intjänande i OPF-KL medför en risk att den redan intjänade förmånens värde urholkas. Rekommendationen är således att inte införa en tillämpning som innebär en retroaktiv förändring av de förtroendevaldas intjänande pension.

Följaktligen bör den som har påbörjat ett intjänande i PBF inte omfattas av OPF-KL. Samma princip har genomgående tillämpats på svensk arbetsmarknad när kollektivavtalad förmånsbestämd tjänstepension efter förhandlingar bytts ut mot avgiftsbestämd tjänstepension.

Det saknas övergångsregler mellan de olika pensionssystemen. Några generella beräkningar är inte möjliga att göra och en lokal avvikelse i denna del innebär att den enskilda kommunen, landstinget eller regionen får utarbeta egna bestämmelser utan möjlighet till stöd från SKL eller möjlighet till att jämföra tillämpningen av OPF-KL med andra organisationers.

Ale valde, liksom flera andra kommuner, att ge förtroendevalda som kom att verka i båda systemen möjlighet att välja. Det har nu framkommit att den begränsning som det tidssatta beslutet innebär inte fullt ut uppfattats av de som är aktuella. Det kan också i framtiden bli nya politiker som är aktiva i båda de tidsperioder när de olika systemen gäller. Om man tidigare verkat och därmed har PBF som utgångspunkt, men inte varit aktiva under 2015 har man inte möjlighet att ta ställning i vilket system man vill ha sin pension. I svensk förvaltningstradition är ofta utgångspunkten att det mest gynnsamma beslutet betraktas som förvalt. I denna fråga har denna typ av förval inte förekommit.

Förvaltningens bedömning är att de ekonomiska konsekvenserna är små och att grundprincipen att få välja bör tillämpas utan tidsbegränsning.

¹⁾<https://skl.se/download/18.6071811f14c010ece8f2e76f/1426584898505/Kommentar%20till%20OF%C3%B6rslag%20till%20f%C3%B6rtroendevaldas%20omst%C3%A4llning%20och%20pensio>

n%2020150317.pdf 2018-04-15)

Förslag till ny formulering av kapitel 4 § 3 bör därför lyda:

3 § Övergång från PBF

Pensionsmyndigheten får träffa en överenskommelse med förtroendevald att dessa bestämmelser (OPF) ska gälla för den förtroendevalde i stället för PBF, om den förtroendevalde omfattas av PBF och den 1 januari 2015 eller senare innehar uppdrag med en sysselsättningsgrad om sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Överenskommelsen ska innebära att den förtroendevalde har rättigheter enligt dessa bestämmelser (OPF) i stället för enligt PBF, men att förmåner enligt dessa bestämmelser (OPF) ska beräknas retroaktivt för de tider den förtroendevalde har omfattats av PBF.

Förtroendevald som önskar övergå från PBF till dessa bestämmelser (OPF) ska göra en skriftlig framställning om en sådan övergång till pensionsmyndigheten.